

I. Pokladní plnění státního rozpočtu

1. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

1.1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2012

Státní rozpočet České republiky na rok 2012 byl schválen Poslaneckou sněmovnou zákonem č. 455 ze dne 14. prosince 2011 a stanovil příjmy ve výši 1 084,7 mld. Kč a výdaje ve výši 1 189,7 mld. Kč. Rozpočtovaný schodek v objemu 105,0 mld. Kč měl být podle tohoto zákona vypořádán státními dluhopisy do výše 101,3 mld. Kč, přijatými dlouhodobými úvěry do výše 5,9 mld. Kč a změnou stavů na účtech státních finančních aktiv, a to zvýšením o 2,2 mld. Kč.

V porovnání se skutečností roku 2011 počítá schválený rozpočet na rok 2012 s růstem celkových příjmů o 71,9 mld. Kč, tj. o 7,1 %, celkové výdaje by měly vzrůst o 34,2 mld. Kč, tj. o 3,0 %, a schodek by se tak měl snížit o 37,8 mld. Kč, tj. o 26,5 %.

Tabulka č. 1: Schválený rozpočet 2012 a jeho tendence k rozpočtu a skutečnosti 2011 (v mld. Kč)

	2011		2012	Rozdíl	Rozdíl	Index v %	Index v %
	Rozpočet schválený *)	Skutečnost	Rozpočet schválený	SR 2012- SR 2011	SR 2012 Skut.2011	SR 2012/ SR 2011	SR 2012/ Skut.2011
Celkové příjmy	1 055,70	1 012,76	1 084,70	29,00	71,95	102,7	107,1
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>543,16</i>	<i>523,43</i>	<i>561,52</i>	<i>18,36</i>	<i>38,09</i>	<i>103,4</i>	<i>107,3</i>
DPH	195,10	191,89	221,60	26,50	29,71	113,6	115,5
Spotřební daně **)	140,80	139,21	142,30	1,50	3,09	101,1	102,2
DPPO	84,00	82,30	85,60	1,60	3,30	101,9	104,0
DPFO	101,50	90,61	92,00	-9,50	1,39	90,6	101,5
Ostatní daňové příjmy	21,76	19,41	20,02	-1,74	0,61	92,0	103,1
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>373,29</i>	<i>366,82</i>	<i>384,01</i>	<i>10,73</i>	<i>17,20</i>	<i>102,9</i>	<i>104,7</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>139,25</i>	<i>122,51</i>	<i>139,16</i>	<i>-0,09</i>	<i>16,66</i>	<i>99,9</i>	<i>113,6</i>
Celkové výdaje	1 190,70	1 155,53	1 189,70	-1,00	34,17	99,9	103,0
<i>Běžné výdaje</i>	<i>1 086,20</i>	<i>1 036,65</i>	<i>1 092,80</i>	<i>6,60</i>	<i>56,15</i>	<i>100,6</i>	<i>105,4</i>
Sociální dávky	446,47	444,07	491,58	45,11	47,51	110,1	110,7
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>104,50</i>	<i>118,87</i>	<i>96,90</i>	<i>-7,60</i>	<i>-21,97</i>	<i>92,7</i>	<i>81,5</i>
Saldo SR	-135,00	-142,77	-105,00	30,00	37,77	77,8	73,5

*) vč. zákona č. 97/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2011

**) včetně tzv. energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření

Z růstu celkových příjmů o 71,9 mld. Kč připadá na **příjmy z daní a poplatků** růst o 38,1 mld. Kč, tj. o 7,3 %, když největší nárůst proti skutečnosti 2011 představuje předpokládané inkaso DPH (o 29,7 mld. Kč), což souvisí především s novelou zákona o DPH, která zvýšila sníženou sazbu daně z přidané hodnoty z 10 na 14 procent s účinností od 1. ledna 2012. V souvislosti s touto změnou došlo i ke změně parametrů rozpočtového určení daní (pro státní rozpočet 71,78 % celostátního výnosu, pro obce 19,93 % a pro kraje 8,29 %).

Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení je proti skutečnosti 2011 vyšší o 17,2 mld. Kč, tj. o 4,7 % (vliv např. rozšíření počtu osob povinně nemocensky pojištěných či povinnosti platit pojistné z dohod o provedení práce).

Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů by měl vzrůst o 16,7 mld. Kč, tj. o 13,6 %. Předpokládaný růst výrazně ovlivňuje příjem ve výši 15,0 mld. Kč z privatizačního účtu na kompenzaci deficitu důchodového systému (v roce 2011 nerozpočtováno). Příjmy z rozpočtu EU/FM určené na krytí výdajů na společné programy ČR a EU měly podle schváleného rozpočtu dosáhnout 101,6 mld. Kč (v roce 2011 rozpočet činil 117,3 mld. Kč a skutečnost dosáhla 90,0 mld. Kč).

Výdajová strana státního rozpočtu počítá s vyšším čerpáním prostředků proti skutečnosti 2011 o 34,2 mld. Kč, z toho růst o 56,2 mld. Kč (tj. o 5,4 %) připadá na běžné výdaje a pokles o 22,0 mld. Kč (tj. o 18,5 %) na výdaje kapitálové.

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů proti skutečnosti 2011 se podílejí především sociální dávky (růst o 47,5 mld. Kč, tj. o 10,7 %). Zde se výrazně projevil metodický vliv, kdy dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým a příspěvek na péči již nejsou od roku 2012 z hlediska rozpočtové skladby transferem územním rozpočtům, ale staly se sociálními dávkami vyplácenými úřadem práce. Uvedené dávky a příspěvky jsou rozpočtovány ve výši 27,5 mld. Kč a bez nich by sociální dávky ve vztahu ke skutečnosti 2011 rostly o 20,0 mld. Kč především díky výdajům na důchody (růst o 14,4 mld. Kč). Zmíněný metodický vliv ovlivnil tedy i předpokládaný pokles rozpočtu neinvestičních transferů územním rozpočtům proti skutečnosti 2011, a to o 25,8 mld. Kč. Rozpočet neinvestičních výdajů kapitoly Státní dluh (zejména úroky) předpokládá proti skutečnosti 2011 růst o 23,8 mld. Kč. **Mandatorní výdaje** by měly dosáhnout 690,8 mld. Kč a převýšit tak skutečnost 2011 o 38,1 mld. Kč, tj. o 5,8 %. Jejich podíl na celkových výdajích se má zvýšit na 58,1 % (rozpocet 2011 předpokládal podíl ve výši 57,1 %, skutečnost 2011 dosáhla 56,5 %).

1.2. Rozpočet po změnách

V následujících analýzách hospodaření státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí 2012 se pracuje s rozpočtem po změnách k 30.6.2012, neboť rozpočet po změnách (v položkové struktuře) za tři čtvrtletí bude znám až z finančních výkazů cca 1 měsíc po skončení čtvrtletí.

V průběhu 1. pololetí roku 2012 došlo ke změnám, které měly vliv na výši celkových příjmů, výdajů i schodku schváleného rozpočtem. Rozpočet celkových příjmů i výdajů byl navýšen o téměř 2,5 mld. Kč zejména na základě zmocnění ministra financí podle § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (týká se financování programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU). Toto navýšení se týkalo nejvíce kapitol Ministerstvo průmyslu a obchodu (1,3 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (0,6 mld. Kč) a Ministerstvo vnitra (0,5 mld. Kč). Na výdajové straně došlo navíc k navýšení rozpočtu o 0,3 mld. Kč v kapitole Operace státních finančních aktiv (OSFA). Jednalo se o prostředky, které mohly být na základě zmocnění ministra financí (podle § 2 odst. 2 zákona č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2012) v roce 2012 použity na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření (z prostředků nevyčerpaných do 31.12.2011

na stejný účel). O tuto částku se zvýšil schodek schváleného rozpočtu ze 105,0 mld. Kč na 105,3 mld. Kč. Souvztačně došlo ke zvýšení financování u ukazatele „změna stavu na účtech státních finančních aktiv“ o stejnou částku.

Rozpočet celkových příjmů po změnách k 30.6.2012 tak dosáhl 1 087,2 mld. Kč, celkových výdajů 1 192,5 mld. Kč a schodek se zvýšil na 105,3 mld. Kč.

1.3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB za leden až září 2012 vyplývá **převaha výdajů státního rozpočtu nad jeho příjmy o 71,4 mld. Kč. Celkové příjmy dosáhly 757,1 mld. Kč a celkové výdaje 828,6 mld. Kč.**

Tabulka č. 2: Výsledky hospodaření státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí roku 2012 (v mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost leden-září 2011	2012				% plnění v roce 2011	Index 2012/2011
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-září	% plnění		
1	2	3	4	5=4:3	6	7=4:1	
PŘÍJMY CELKEM	741,87	1084,70	1087,17	757,14	69,6	69,4	102,1
VÝDAJE CELKEM	847,00	1189,70	1192,47	828,56	69,5	70,3	97,8
SALDO	-105,14	-105,00	-105,31	-71,41	67,8	77,9	67,9

*) rozpočet upravený k 30.6.2012

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí roku 2012 ve výši **757,1 mld. Kč** představují 69,6 % rozpočtu po změnách (v roce 2011 to bylo 69,4 %) a meziroční růst o 15,3 mld. Kč, tj. o 2,1 %. Dosavadní inkaso příjmů je pod ¾ rozpočtu po změnách o 58,2 mld. Kč.

Příjmy z daní a poplatků dosáhly **395,8 mld. Kč**, což při plnění rozpočtu na 70,5 % (loni to bylo 71,2 %) představuje meziroční růst o 9,0 mld. Kč, tj. o 2,3 %. Rozpočet počítá s růstem o 7,3 % proti vykázané skutečnosti roku 2011. Na meziročním růstu inkasa daňových příjmů se nejvíce podílely inkaso DPPO (meziroční růst o 5,8 mld. Kč), DPH (růst o 3,3 mld. Kč), a daní z příjmů fyzických osob (o 2,0 mld. Kč). I přes meziroční růst se na nižším než očekávaném plnění podílelo nejvíce inkaso DPH (plnění na 64,7 %).

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení ve výši **277,3 mld. Kč** naplnily rozpočet na 72,2 % (loni to bylo 72,9 %) a meziročně vzrostly o 5,2 mld. Kč, tj. o 1,9 %. Rozpočet počítá s růstem o 4,7 % proti skutečnosti roku 2011 (vliv např. rozšíření počtu osob povinně nemocensky pojištěných či povinnosti platit pojistné z dohod o provedení práce).

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery dosáhly **84,0 mld. Kč**, což je 59,3 % rozpočtu po změnách (loni to bylo 54,4 %) a o 1,0 mld. Kč, tj. o 1,2 %, více než v září 2011. Schválený rozpočet uvažuje s meziročním poklesem o 0,1 % proti rozpočtu 2011, kde pokles rozpočtu příjmů z EU v roce 2012 proti rozpočtu 2011 o 15,6 mld. Kč byl „vykompenzován“ plánovaným zapojením 15 mld. Kč z privatizačního účtu na kompenzaci deficitu důchodového systému (v roce 2011 nerozpočtováno). **Příjmy z rozpočtu EU (transfery přijaté od EU a Národního fondu)** činily **55,2 mld. Kč** (plnění na 53,1 %), což je o 1,6 mld. Kč méně než v září 2011. Příjmy z kreditních úroků operací řízení státního dluhu a likvidity státní pokladny dosáhly 10,3 mld. Kč (o 3,1 mld. Kč více než v roce 2011) a byly tak plněny na 157,0 % (rozpočtovány v kapitole Státní dluh)

Celkové výdaje dosáhly v 1.-3. čtvrtletí roku 2012 výše **828,6 mld. Kč** při čerpání rozpočtu po změnách na 69,5 % (loni to bylo 70,3 %) a meziročním poklesu o 18,4 mld. Kč, tj. o 2,2 %. Čerpání výdajů je tak o 65,8 mld. Kč pod ¾ rozpočtu po změnách.

Běžné výdaje ve výši **755,6 mld. Kč** představují čerpání rozpočtu po změnách na 69,6 % (loni to bylo na 70,5 %) při meziročním poklesu o 9,4 mld. Kč, tj. o 1,2 %. Meziroční pokles výrazně ovlivnily nižší **transfery regionálnímu školství** o cca 13 mld. Kč (v roce 2011 byly do konce září převedeny zálohy za celý rok, zatímco v roce 2012 zbývá doplatit zálohu za poslední dva měsíce roku). **Sociální dávky** dosáhly **356,2 mld. Kč**, tj. 72,5 % rozpočtu po změnách a meziročně vzrostly o 22,5 mld. Kč, tj. o 6,7 %. Na jejich relativně vysokém růstu se výrazně podílí metodická změna popsána v části I.1.1 (vliv 20,3 mld. Kč, které by v metodice roku 2011 byly vykazovány jako transfer ÚSC).

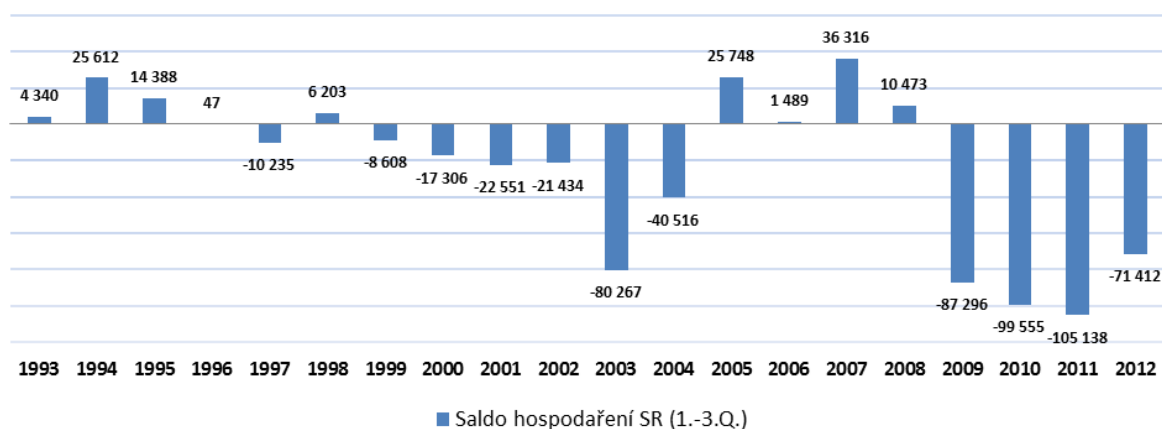
Kapitálové výdaje činily **73,0 mld. Kč** při čerpání rozpočtu po změnách na 68,4 % (loni to bylo 68,7 %) a meziročním poklesu o 9,1 mld. Kč, tj. o 11,1 %. Z toho investiční transfery Státnímu fondu dopravní infrastruktury činily 16,0 mld. Kč (meziroční pokles o 9,1 mld. Kč) a Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu 4,3 mld. Kč (meziroční pokles o 0,1 mld. Kč).

Vykázaný **schodek hospodaření státního rozpočtu** ve výši **71,4 mld. Kč** představuje 67,8 % rozpočtované výše (105,3 mld. Kč). Proti 3. čtvrtletí roku 2011 je to výsledek příznivější o 33,7 mld. Kč. I přes očekávané nenaplnění rozpočtu příjmů působí pozitivně v meziročním srovnání vyšší inkaso daňových příjmů včetně pojistného (o 14,3 mld. Kč). Čerpání výdajů je meziročně nižší o 18,4 mld. Kč zejména vlivem nižších převodů záloh regionálnímu školství o cca 13 mld. Kč (již popsáno v předchozím textu) a nižších kapitálových výdajů o 9,1 mld. Kč (tento pokles odpovídá rozpočtovanému).

Očekávaný propad daňových příjmů vč. pojistného na sociální zabezpečení ve výši 30-35 mld. Kč by měl být na straně výdajů vykompenzován především vázáním výdajů ve výši 23,6 mld. Kč. Další úspory lze očekávat také v kapitole Státní dluh (úspora cca 18,2 mld. Kč, z toho cca 12,5 mld. Kč nad rámec vázání výdajů), v kapitole VPS (úspora cca 4,5 mld. Kč, z toho cca 2 mld. Kč nad rámec vázání výdajů) a v oblasti sociálních dávek (úspora cca 6 mld. Kč, z toho cca 3 mld. Kč nad vázání výdajů). Uvedené úspory tak převyšují očekávané nenaplnění rozpočtu daňových příjmů. Rizikem však zůstávají příjmy z EU, jejichž výši na konci roku je obtížné predikovat. Při konzervativním odhadu inkasa přijatých transferů z EU lze očekávat nedodržení schodku státního rozpočtu do 10 mld. Kč.

Vývoj salda hospodaření státních rozpočtů za 1.-3. čtvrtletí v letech 1993-2012 ukazuje následující graf.

Graf č. 1: Vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v 1.-3. čtvrtletí let 1993-2012 (v mil. Kč)

2. Příjmy státního rozpočtu

Ke konci září 2012 inkasoval státní rozpočet **celkové příjmy ve výši 757,1 mld. Kč, tj. 69,6 % rozpočtu po změnách.** V porovnání se stejným obdobím roku 2011 je plnění celkových příjmů vyšší o 15,3 mld. Kč, tj. o 2,1 %. Rozpočet po změnách počítá s růstem o 7,3 % oproti skutečnosti roku 2011.

Tabulka č. 3: Příjmy státního rozpočtu za 3. čtvrtletí 2012 (v mld. Kč)

Příjmy státního rozpočtu	2011	2012				% plnění leden-září 2011	Index skutečnost 2012/2011
	Skutečnost leden-září	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-září	% plnění		
	1	2	3	4	5=4:3		
Příjmy celkem	741,87	1 084,70	1 087,17	757,14	69,6	69,4	102,1
v tom:							
Daňové příjmy celkem	658,87	945,54	945,54	673,13	71,2	71,9	102,2
Daňové příjmy (bez pojistného SZ)	386,79	561,52	561,52	395,82	70,5	71,2	102,3
v tom:							
- DPH	140,14	221,60	221,60	143,40	64,7	71,8	102,3
- spotřební daně (vč. tzv. energetických daní)	102,14	142,30	142,30	100,72	70,8	72,5	98,6
z toho: odvod z elektřiny ze slunečního záření	4,25	4,20	4,20	4,72	112,3	101,2	111,0
- daně z příjmů PO	64,84	85,60	85,60	70,65	82,5	77,2	109,0
- daně z příjmů FO	64,41	92,00	92,00	66,36	72,1	63,5	103,0
vybíraná srážkou	5,82	9,00	9,00	7,11	79,0	43,1	122,1
ze závislé činnosti	58,41	80,30	80,30	58,96	73,4	70,7	100,9
z přiznání	0,17	2,70	2,70	0,30	10,9	3,1	175,4
- správní poplatky	1,82	2,39	2,39	1,95	81,5	77,7	106,9
- majetkové daně	9,67	12,20	12,20	8,58	70,3	74,4	88,7
- clo**)	1,29	x	x	x	x	x	x
- poplatky za uložení odpadů***)	1,07	1,40	1,40	1,13	81,1	76,4	106,1
- ostatní daňové příjmy****)	1,41	4,03	4,03	3,03	75,1	36,9	215,3
z toho: odvod za odnětí půdy ze zem. půdního fondu	0,00	1,70	1,70	0,15	9,1	x	x
odvody z loterií*****)	x	0,00	0,00	1,26	x	x	x
Pojistné SZ	272,08	384,01	384,01	277,31	72,2	72,9	101,9
z toho: na důchody	241,85	341,35	341,35	246,50	72,2	72,9	101,9
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	82,99	139,16	141,63	84,01	59,3	54,4	101,2
v tom:							
- kapitoly (mimo kapitol OSFA, SD a VPS)	67,06	110,57	113,04	66,67	59,0	48,0	82 994
z toho: transfery přijaté od EU a Národního fondu	56,86	101,56	104,03	55,23	53,1	43,6	97,1
převody z fondů OSS	3,22	0,00	0,00	1,62	x	x	50,3
přijaté sankční platby	1,11	1,05	1,05	0,17	16,7	107,0	15,8
soudní poplatky	0,80	0,65	0,65	1,12	170,8	138,7	140,5
dobrovolné pojistné	0,32	0,44	0,44	0,19	42,8	71,5	58,4
- kapitola Operace SFA	2,44	3,34	3,34	1,99	59,6	87,4	81,6
- kapitola Státní dluh	7,17	6,54	6,54	10,28	157,0	127,3	143,3
- VPS	6,32	18,70	18,70	5,07	27,1	146,0	80,3
v tom :							
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,01	0,00	0,00	0,00	127,1	34,7	46,2
- splátky půjček ze zahraničí	0,10	0,16	0,16	0,16	96,2	94,4	150,0
- příjmy sdílené s EU (clo**)	x	1,10	1,10	1,18	107,3	x	x
- ostatní příjmy VPS****)	6,21	17,44	17,44	3,74	21,4	148,0	60,1

*) rozpočet upravený k 30.6.2012

**) do roku 2011 byl národní podíl na clech součástí daňových příjmů

***) rozpočet i skutečnost za kapitolu OSFA

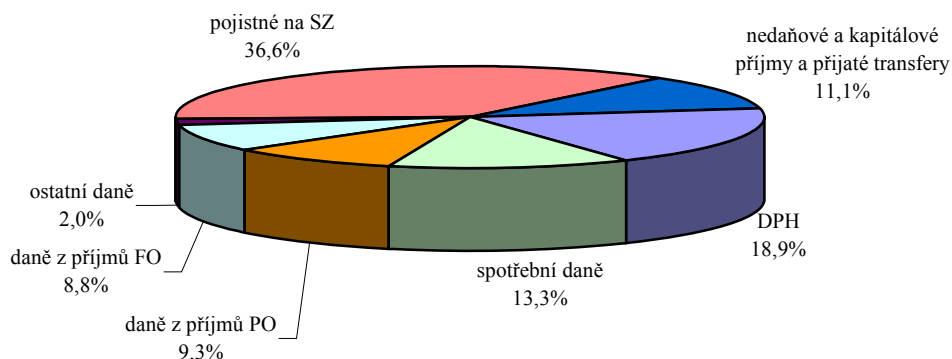
****) odvody z loterií podle zákona č. 202/1990 Sb., § 41b, odst. 1 (70 % výnosu pro SR) a § 41b, odst. 2, 3, 4 (20 % výnosu pro SR)

*****) dopočet do celku

Příjmy z daní a poplatků (bez pojistného na sociální zabezpečení) dosáhly **395,8 mld. Kč, tj. 70,5 % rozpočtu** a meziroční růst o 9,0 mld. Kč, tj. o 2,3 % (rozpočet počítá s růstem o 7,3 % proti skutečnosti roku 2011). Ve srovnání se stejným obdobím roku 2011 je plnění rozpočtu o 0,7 procentního bodu nižší. **Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení** dosáhly **277,3 mld. Kč, tj. 72,2 % rozpočtu, což je o 5,2 mld. Kč vyšší inkaso (o 1,9 %), než bylo vykázáno k tomuto datu v roce 2011. Nedaňové a ostatní příjmy ve výši 84,0 mld. Kč**

představovaly plnění rozpočtu po změnách na 59,3 %, tj. o 1,0 mld. Kč (o 1,2%) více než ve stejném období minulého roku.

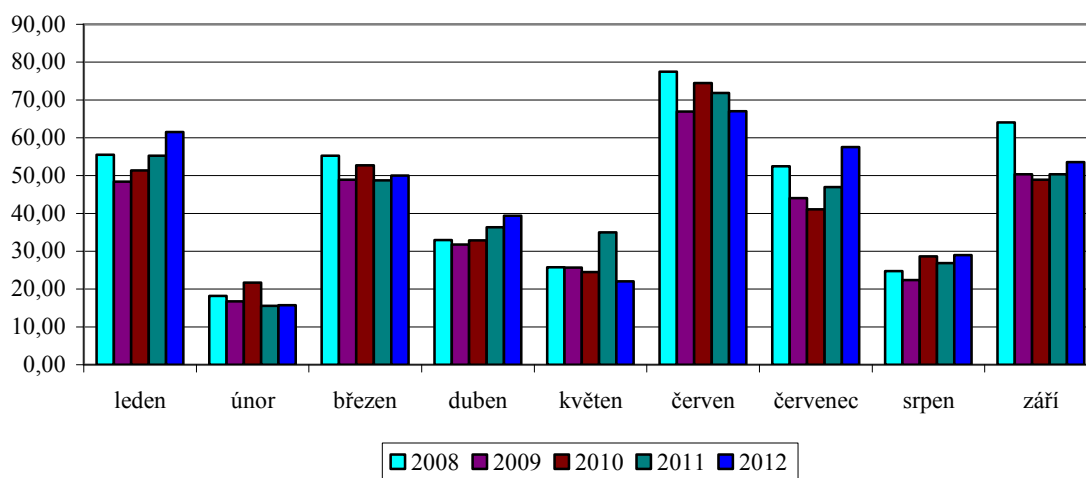
Graf č. 2: Struktura celkových příjmů za 3. čtvrtletí 2012

2.1. Příjmy z daní a poplatků

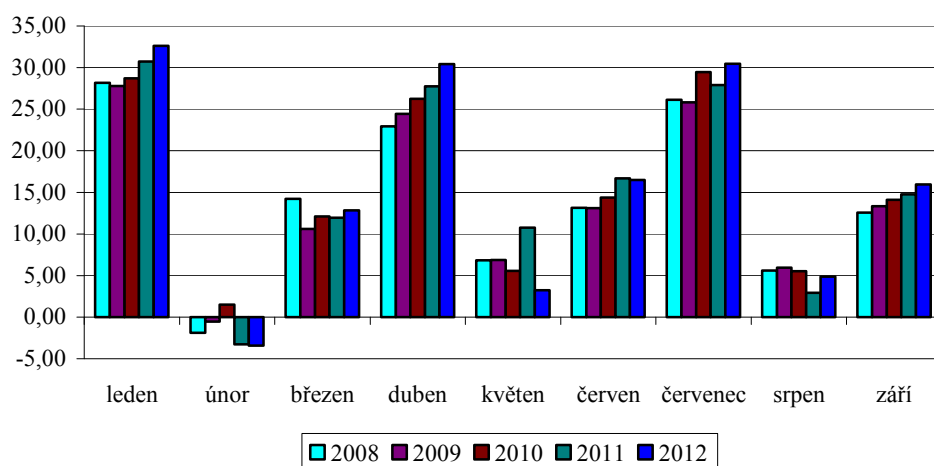
Vývoj daňových příjmů státního rozpočtu bez pojistného na sociální zabezpečení za posledních pět let je patrný z grafu:

Graf č. 3: Vývoj daňových příjmů bez pojistného na sociální zabezpečení (v mld. Kč)

Inkaso daně z přidané hodnoty ke konci září letošního roku dosáhlo 143,4 mld. Kč, tj. 64,7 % rozpočtu, což je o 7,1 procentního bodu nižší plnění než v září loňského roku. Meziročně vzrostlo o 3,3 mld. Kč, tj. o 2,3 %. Rozpočet počítá s růstem o 15,5 % proti skutečnosti roku 2011, což ovlivňuje především novela zákona o DPH, která s účinností od 1.1.2012 zvýšila sníženou sazbu daně z přidané hodnoty z 10 na 14 procent. V souvislosti s touto změnou došlo i ke změně parametrů rozpočtového určení daní (z celostátního výnosu DPH připadne státnímu rozpočtu 71,78 %, obcím 19,93 % a krajům 8,29 %, tj. došlo ke zvýšení podílu státního rozpočtu o 2,1 p.b. proti stavu v roce 2011).

Graf č. 4: Meziroční srovnání inkasa DPH za jednotlivé měsíce 3. čtvrtletí (v mld. Kč):

Meziroční vývoj inkasa DPH na úrovni státního rozpočtu je ovlivněn několika rozpočtově protichůdnými faktory. Mezi faktory, které negativně ovlivnily meziroční srovnání, patří rozpočtový dopad novely zákona o DPH s účinností od 1. dubna 2011. Součástí této novely byla i změna podmínek pro uplatnění nároku na odpočet, kdy od 1. dubna 2011 může plátec uplatnit nárok na odpočet DPH až po obdržení daňového dokladu. Tato legislativní úprava způsobila výraznou změnu inkasa, která se projevila abnormálně vysokým inkasem v květnu minulého roku. Je předpoklad, že plátcí se tomuto režimu po zbytek minulého roku následně přizpůsobili a jednorázový přebytek květnového inkasa se postupně rozpustil v podobě nižších inkas po zbytek roku 2011. Tento fakt negativně ovlivnil meziroční srovnání inkasa DPH státního rozpočtu za první pololetí tohoto roku. V následujících měsících je patrné zlepšení výnosu daně. Další negativním faktorem, který ovlivňuje výši inkasa DPH na úrovni státního rozpočtu, je pravděpodobně i nejistý ekonomický vývoj. Reálná hospodářská situace v ČR se liší od dřívějších makroekonomických odhadů. Navíc mají spotřebitelé obavy z budoucího ekonomického vývoje zemí EU, které jsou provázány s českou ekonomikou, a proto domácnosti spoří a odkládají spotřebu.

Je předpoklad, že rozpočtované inkaso nebude naplněno.

Inkaso spotřebních daní, energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření dosáhlo 100,7 mld. Kč, tj. 70,8 % rozpočtu (loni 72,5 %) při meziročním poklesu o 1,4 mld. Kč, tj. o 1,4 % (největší pokles zaznamenal výběr spotřební daně z minerálních olejů). Rozpočet 2012 počítá s růstem o 2,2 % proti skutečnosti roku 2011.

Lze očekávat, že rozpočtovaných částek nebude zcela dosaženo, a to především v důsledku zhoršeného ekonomického vývoje, jenž má negativní dopad na celkovou spotřebu, zejména na spotřebu domácností.

Inkaso váhově nejsilnější položky, **daně z minerálních olejů, ve výši 52,4 mld. Kč** (plnění rozpočtu na 69,4 %) proti třem čtvrtinám roku 2011 kleslo o 1,6 mld. Kč (rozpočet plněn na 71,5 %). Tato částka představuje 90,9 % celostátního výnosu daně z minerálních olejů, zbývajících 9,1 % výnosu daně je určeno Státnímu fondu dopravní infrastruktury. Za hodnocené období náleželo SFDI 5,2 mld. Kč.

Dle dat publikovaných Českým statistickým úřadem došlo během prvních šesti měsíců roku 2012 v porovnání se stejným obdobím předcházejícího roku k poklesu spotřeby benzínu o 3,8 %, spotřeba motorové nafty byla na téměř stejné úrovni. Pokles spotřeby benzínu je dlouhodobým trendem.

U spotřební daně z minerálních olejů se předpokládá nenaplnění rozpočtované částky.

Druhou váhově významnou položkou je spotřební **daň z tabákových výrobků**. Její inkaso ve výši **32,6 mld. Kč** (rozpočet naplněn na 69,2 %) bylo ve srovnání s odpovídajícím obdobím roku 2011 o 0,3 mld. Kč, tj. o 3,2 %, nižší. Inkaso této daně je v roce 2012 významně ovlivněno změnou sazeb daně od 1.1.2012, na kterou reagovali výrobci a prodejci tabákových výrobků předzásobením se kolky se starými sazbami daně, což mělo vliv na nižší odběr tabákových nálepek během prvních čtyř měsíců tohoto roku. V současné době se celkový odběr tabákových nálepek pohybuje na úrovni 86,7 % předcházejícího roku.

Lze předpokládat mírné nenaplnění rozpočtované částky.

Za tři čtvrtletí roku 2012 bylo na **dani z lihu** vybráno **5,0 mld. Kč** (plnění rozpočtu na 67,4 %), tj. stejně jako ve srovnatelném období minulého roku. V případě spotřební **daně z piva** došlo k mírnému meziročnímu růstu výnosu daně, a to o 86 mil. Kč (tj. o 2,5 %). Celkem bylo za sledované období vybráno **3,5 mld. Kč** (rozpočet plněn na 77,1 %).

Příjem státního rozpočtu z **tzv. energetických daní** za tři čtvrtletí roku 2012 představoval **2,3 mld. Kč** a plnění rozpočtu za sledované období tak dosáhlo 70,1 % (loni plněno na 74,2 %). Došlo k meziročnímu poklesu o cca 0,1 mld. Kč, tj. 5,7 %.

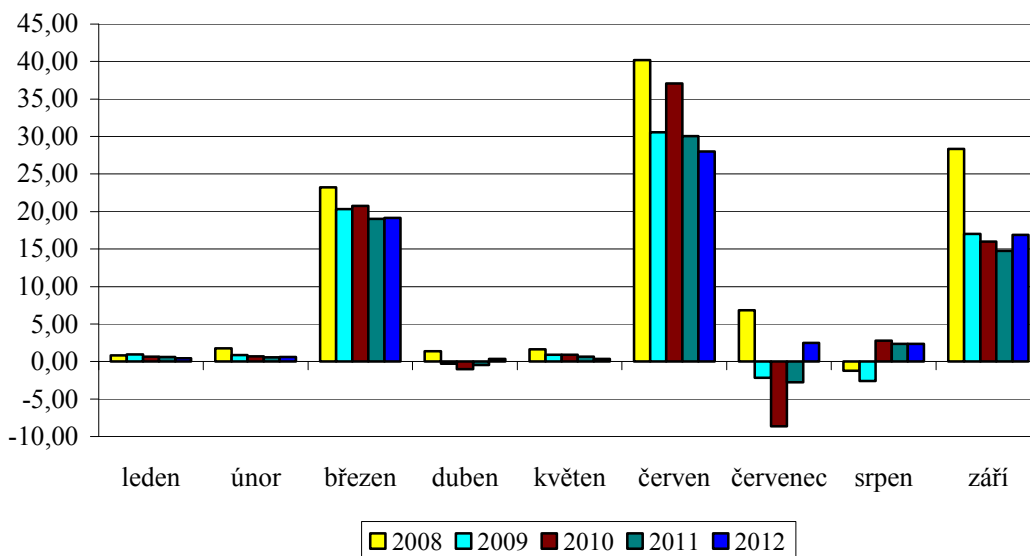
V roce 2011 došlo na základě zákona č. 402/2010 Sb., kterým se změnil zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, k zavedení **odvodu z elektřiny ze slunečního záření**. Inkasované prostředky mají sloužit ke kompenzaci výdajů v důsledku poskytování dotací na úhradu vícenákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů. Za tři čtvrtletí roku 2012 činil výnos těchto odvodů **4,7 mld. Kč** a roční předpoklad 4,2 mld. Kč byl tak naplněn na 112,3 %. Ve stejném období loňského roku činil výnos této položky 4,3 mld. Kč, tj. o 0,4 mld. Kč méně.

Výběr daně z příjmů právnických osob svým objemem **70,6 mld. Kč** představoval 82,5% rozpočtu (v roce 2011 bylo inkasováno 64,8 mld. Kč při plnění rozpočtu na 77,2 %). Meziročně tak inkaso této daně vzrostlo o 5,8 mld. Kč, tj. o 9,0 % (rozpočet této daně počítá s růstem o 4,0 % proti skutečnosti roku 2011).

V období splatnosti záloh na dani k datu 15.9.2012 se výběr daně vyvíjel příznivě, v souladu s rozpočtovým očekáváním (v září 2012 činilo inkaso 16,9 mld. Kč, což je o 2,1 mld. Kč více než v září 2011). Tento vývoj svědčí o zastavení poklesu výběru daně z předchozích let a také o zmírnění trendu uplatňování žádostí poplatníků o snížení výše záloh v důsledku očekávání negativního vývoje ekonomické situace a uplatňováním ztrát z předchozích zdaňovacích období. V obdobném objemu jako u termínu záloh k 15.9.2012 lze očekávat výběr záloh splatných v termínu k 15.12.2012. Pozitivní trend vývoje inkasa je ovlivněn růstem inkasa daně na základě podaných daňových přiznání. Úroveň inkasa DPPO svědčí o mírném oživení ekonomiky v roce 2011 ve srovnání s rokem 2010. Naopak u inkasa srážkové daně došlo v souladu s předchozím očekáváním legislativních dopadů (například v souvislosti s osvobozením licenčních poplatků od daně) k poklesu oproti stejnému období roku 2011 o 1,1 mld. Kč (na celostátní úrovni).

Na základě současné úrovně pokladního plnění lze na úrovni státního rozpočtu očekávat naplnění rozpočtového očekávání, případně jeho velmi mírné překročení v závislosti na výběru posledních záloh a inkasa srážkové daně.

Graf č. 5: Meziroční srovnání inkasa DPPO za jednotlivé měsíce 3. čtvrtletí (v mld. Kč)

Inkaso daně z příjmů fyzických osob dosáhlo za tři čtvrtletí celkem **66,4 mld. Kč**, tj. 72,1 % rozpočtu, a bylo tak o 2,0 mld. Kč, tj. o 3,0 %, nad úroveň skutečnosti stejného období roku 2011 (ke konci loňského září bylo plněno na 63,5 %). Rozpočet 2012 uvažuje s nárůstem o 1,5 % proti skutečnosti roku 2011.

Lze předpokládat, že rozpočtové očekávání bude překročeno.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla téměř **59,0 mld. Kč** při plnění rozpočtu na 73,4 % a meziročním růstu o 0,5 mld. Kč, tj. o 0,9 %. Rozpočet 2012 je pod úroveň skutečnosti roku 2011 o 1,3 % především z důvodu zvýšení slevy na dítě o 1 800 Kč ročně.

Na základě vývoje pokladního plnění této položky státního rozpočtu lze očekávat, že rozpočtový předpoklad 80,3 mld. Kč bude mírně překročen.

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši **0,3 mld. Kč** znamená plnění rozpočtu na 10,9 % (loni to bylo 3,1 %) a proti stejnému období roku 2011 je vyšší o 0,1 mld. Kč. Rozpočet 2012 (2,7 mld. Kč) je nad úroveň skutečnosti roku 2011 o 1,2 mld. Kč, tj. o 77,3 %. Důvodem nižšího výnosu této daně v posledních letech je ekonomická situace a legislativní úprava umožňující využívání vysokých paušálních výdajů.

V současných ekonomických podmínkách nelze předpokládat, že by inkaso této daně naplnilo optimistický odhad rozpočtového očekávání a výběr daně bude nižší.

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů dosáhla **7,1 mld. Kč**, což představuje 79,0 % rozpočtu (loni plnění na 43,1 %), a proti stejnému období roku 2011 je tak vyšší o 1,3 mld. Kč, tj. o 22,1 %. Rozpočet 2012 počítal s růstem o 16,8 % (o 1,3 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2011. Vyšší inkaso ovlivňuje především zrušení osvobození příjmů z úroků z vkladů ze stavebního spoření, a to včetně úroků ze státní podpory.

Lze předpokládat, že rozpočtované očekávání bude u této daně překročeno.

Správní poplatky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 9 měsíců částku téměř **2,0 mld. Kč**, tj. růst o 0,2 mld. Kč proti třem čtvrtletím roku 2011. Celoroční předpoklad se tak naplnil na 81,5 %. V údajích není zahrnut výnos ze správních poplatků

vybraných územně samosprávnými celky; jimi vybrané správní poplatky jsou příjmem územních rozpočtů.

Od 1.1.2012 je **národní podíl na clech** součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet za tři čtvrtletí roku 2012 **celkem 8,6 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na 70,3% (loni na 74,4 %), při meziročním poklesu o 1,1 mld. Kč, tj. o 11,3 %. Stejně jako v roce 2011 je součástí majetkových daní i 32 % darovací daň uvalená na bezúplatné nabytí emisních povolenek určených výrobcům elektřiny získávané z energie slunečního záření. Tento rozdíl byl mimo jiné způsoben poklesem průměrné tržní hodnoty povolenky na emise skleníkových plynů (z 349,84 Kč v roce 2011 na 201,79 Kč pro rok 2012).

Celkové inkaso majetkových daní je ovlivněno také přetrvávajícím nižším inkasem daně z převodu nemovitostí v souvislosti s vývojem cen nemovitostí a útlumem trhu.

Na základě dosavadního vývoje lze předpokládat, že skutečný výnos majetkových daní zůstane mírně pod rozpočtovanou úrovní.

Celostátní daně

Rozpočet celostátního inkasa daní na rok 2012 (bez DPPO placené obcemi a kraji a bez správních a ostatních poplatků placených obcím) ve výši 754,3 mld. Kč je proti skutečnosti roku 2011 vyšší o 46,0 mld. Kč, tj. o 6,5 %. Objemově je nejvyšší růst rozpočtován (proti skutečnosti 2011) u DPH o 34,3 mld. Kč (o 12,5 %).

Celostátní inkaso všech daní dosáhlo **na konci září 2012 celkem 532,3 mld. Kč**, což představuje 70,6 % rozpočtu a meziroční přírůstek 9,2 mld. Kč, tj. o 1,8 % (ve stejném období roku 2011 dosáhlo celostátní inkaso daní 523,1 mld. Kč, tj. 70,7 % rozpočtu, a meziročně vzrostlo o 9,0 mld. Kč, tj. o 1,7 %). Z této částky náleželo státnímu rozpočtu 395,8 mld. Kč (74,4 %), obcím 90,4 mld. Kč (17,0 %), krajům 34,1 mld. Kč (6,4 %) a SFDI 12,0 mld. Kč (2,2 %).

Celostátní inkaso DPH dosáhlo **199,4 mld. Kč**, tj. 64,6 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 1,6 mld. Kč, tj. o 0,8 %. Od 1.1.2012 vstoupila v platnost novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, která zohledňuje zvýšení snížené sazby DPH a mění tak podíl obcí na výnosu DPH z 21,4 % na 19,93 % a krajů z 8,92 % na 8,29 %, a to ve prospěch státního rozpočtu (z 69,68 % na 71,78 %). Z inkasované částky tak náleží státnímu rozpočtu 143,4 mld. Kč, rozpočtům obcí 39,6 mld. Kč a rozpočtům krajů 16,4 mld. Kč.

Celostátní příjmy ze spotřebních daní (vč. energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření) dosáhly výše **106,0 mld. Kč**, tj. 70,7 % rozpočtu, a meziročně klesly o 1,6 mld. Kč, tj. o 1,5 %. Z toho na státní rozpočet připadlo 100,7 mld. Kč a na Státní fond dopravní infrastruktury 5,2 mld. Kč.

Na daních z příjmů právnických osob bylo celkem vybráno **101,2 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na 82,3 %, při meziročním nárůstu o 8,3 mld. Kč, tj. o 9,0 %. Z toho státnímu rozpočtu náleželo 70,6 mld. Kč, obcím 21,6 mld. Kč a krajům 9,0 mld. Kč.

Celostátní daně z příjmů fyzických osob ve výši **97,2 mld. Kč** byly plněny na 71,5 %, při meziročním nárůstu o 3,0 mld. Kč, tj. o 3,1 %. Z toho na státní rozpočet připadlo 66,4 mld. Kč, na rozpočty obcí 22,2 mld. Kč a krajů 8,6 mld. Kč.

Přehled celostátních daní je uveden v tabulce č. 6 v tabulkové části informace.

2.2. Pojistné na sociální zabezpečení

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly výše 277,3 mld. Kč, což představuje 72,2 % rozpočtu (vloni 72,9 %) a meziroční růst o 5,2 mld. Kč, tj. o 1,9 %. Rozpočet 2012 počítá s růstem o 4,7 % proti skutečnosti roku 2011. Z celkové částky připadlo na **důchodové pojištění 246,5 mld. Kč, tj. 72,2 % rozpočtu** (loni to bylo 72,9 %), při meziročním růstu o 4,6 mld. Kč, tj. o 1,9 %. Rozpočet počítá s růstem o 4,7 % oproti skutečnosti roku 2011.

Výdaje na důchody za 9 měsíců roku 2012 byly o 35,3 mld. Kč vyšší než příjmy z pojistného na důchodové pojištění (ve stejném období roku 2011 byly výdaje o 33,6 mld. Kč vyšší než příjmy). Příčinou tohoto vývoje je nárůst počtu důchodců související se stárnutím české populace a především valorizace důchodů. Rostoucí výše důchodů, a tím i výdajů, je ovlivněna též vlivem měnící se mezigenerační struktury důchodců, neboť dříve přiznané důchody jsou vesměs nižší a při klesajícím podílu jejich počtu se průměrná výše důchodu zvyšuje.

2.3. Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery byly v roce 2012 rozpočtovány ve výši 139,2 mld. Kč. Jejich souhrnná výše tak byla o 0,1 mld. Kč, tj. o 0,1 %, nižší, než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2011 (a o 16,7 mld. Kč nad úroveň skutečnosti roku 2011). Schválený rozpočet nedaňových příjmů vzrostl o 0,4 mld. Kč, u kapitálových příjmů klesl o 0,3 mld. Kč a u přijatých transferů klesl o 0,2 mld. Kč.

Zákonem schválená výše nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů byla v průběhu 1. pololetí 2012 **navýšena o 2 469 mil. Kč** (vysvětleno v části I.1.2 této zprávy). Mimo to došlo k přesunům prostředků mezi jednotlivými položkami či mezi kapitoly.

Při následujícím hodnocení plnění jednotlivých ukazatelů nedaňových a ostatních příjmů je tak použito srovnání s rozpočtem po změnách k 30.6.2012.

Nedaňové příjmy - rozpočet po změnách 18,1 mld. Kč - tvoří především výnosy z finančního majetku (7,8 mld. Kč), příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (2,0 mld. Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,8 mld. Kč), přijaté sankční platby (1,0 mld. Kč), soudní poplatky (0,7 mld. Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,5 mld. Kč), dobrovolné pojistné (0,4 mld. Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld. Kč), příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (0,4 mld. Kč), a další.

Do kapitálových příjmů – rozpočet po změnách 2,2 mld. Kč - patří v tomto roce jednak příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (1,2 mld. Kč) a také příjmy z prodeje majetkových podílů (1,0 mld. Kč).

V rámci přijatých transferů – rozpočet po změnách 121,4 mld. Kč - jsou rozpočtovány z velké části prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie. Patří sem neinvestiční a investiční převody z Národního fondu (21,9 mld. Kč, resp. 50,6 mld. Kč) a transfery přijaté od EU (31,5 mld. Kč). Na rozdíl od minulého roku byly v kapitole VPS narozpočtovány příjmy z privatizačního účtu ve výši 15 mld. Kč určené na kompenzaci deficitu důchodového systému.

V 1.-3. čtvrtletí roku 2012 dosáhly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkové výše 84,0 mld. Kč, tj. 59,3 % rozpočtu po změnách. Meziročně vzrostly o 1,0 mld. Kč, tj. o 1,2 %.

Největší část tvořily **přijaté transfery**. Ty dosáhly podle údajů pokladního plnění výše **56,8 mld. Kč** (46,8 % rozpočtu po změnách). Meziročně došlo k jejich poklesu o 3,7 mld. Kč,

tj. o 6,1 %. **Příjmy z EU na společné programy/projekty ČR a EU/FM** určené pro krytí výdajů předfinancovaných ze státního rozpočtu dosáhly zatím **55,2 mld. Kč** (53,1 % rozpočtu po změnách) a byly tak o 1,6 mld. Kč nižší než za tři čtvrtletí roku 2011. Převody z fondů OSS a zapojené ostatní mimorozpočtové zdroje dosáhly 1,6 mld. Kč (o 1,6 mld. Kč méně než v roce 2011). K převodu 15,0 mld. Kč z privatizačního účtu do příjmů kapitoly VPS určených na kompenzaci deficitu důchodového systému zatím nedošlo.

Nedaňové příjmy dosáhly za 1.-3. čtvrtletí roku 2012 podle údajů pokladního plnění státního rozpočtu **25,1 mld. Kč**, tj. 138,8 % rozpočtu po změnách. Meziročně vzrostly o 4,6 mld. Kč, tj. o 22,5 %. Výrazně se zde projeví například výnosy z finančního majetku (údaje pouze za kapitoly Státní dluh, VPS a OSFA) ve výši 11,3 mld. Kč. Tato částka zahrnuje 10,3 mld. Kč, které představují v rámci kapitoly Státní dluh příjmy z kreditních úroků operací řízení státního dluhu a likvidity státní pokladny (rozpočet ve výši 6,5 mld. Kč plněn na 157,0 %). Patří sem i příjmy z dividend z majetkových účastí státu u ČMZRB (138 mil. Kč), u ČEZ, a.s. (85 mil. Kč) a u E.ON AG (80 mil. Kč) a také příjmy z finančního investování na jaderném účtu (553 mil. Kč) a z finančního investování na účtu rezervy pro důchodovou reformu (131 mil. Kč) v rámci kapitoly OSFA. Další nedaňové příjmy tvořily např. přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (údaje pouze za kapitoly VPS a OSFA) ve výši 945 mil. Kč (zejména vratky od neveřejných subjektů), dále příjmy z přebytku vzniklého z provozu zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání za minulý rok (1,9 mld. Kč), soudní poplatky (1,1 mld. Kč), dobrovolné pojistné (188 mil. Kč), přijaté sankční platby (175 mil. Kč – proti stavu za 1. pololetí došlo na této položce ke snížení příjmů z důvodu vrácení pokut v případě kartelu PISU ve výši 558 mil. Kč), splátky půjček ze zahraničí (156 mil. Kč) atd. Od roku 2012 se staly z hlediska rozpočtové skladby „příjmy sdílené s EU - podíl na clech“ součástí nedaňových příjmů. Za 3 čtvrtletí roku 2012 dosáhly 1,2 mld. Kč, tj. 107,3 % rozpočtu.

Kapitálové příjmy dosáhly 2,1 mld. Kč, tj. 95,9 % rozpočtu po změnách. Meziročně byly o 0,1 mld. Kč, tj. o 5,8 %, vyšší. Jednalo se především o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (zejména pozemků a ostatních nemovitostí) a také o 966 mil. Kč, které představují příjem kapitoly OSFA. Jednalo se o čtvrtou část úhrady za prodej majetkové účasti státu ve společnosti Arcelor Mittal Ostrava na základě usnesení vlády č. 968/2009, o převodu výnosů z prodeje majetkových účastí, převzatých MF po ukončení činnosti ČKA, do státních finančních aktiv.

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů za 1.-3. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů předložených správci kapitol a jimi řízených organizačních složek státu (tj. koncem měsíce října).

3. Výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2012, stanoví **výdaje** v celkové výši 1 189,7 mld. Kč, z toho 102,3 mld. Kč mají být kryty prostředky z příjmů z rozpočtu Evropské unie¹. Z celku běžné výdaje představují 1 092,8 mld. Kč a kapitálové výdaje 96,9 mld. Kč. Ve srovnání se skutečnými výdaji čerpanými v roce 2011 jsou celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2011 vyšší téměř o 3,0 % (o 34,2 mld. Kč); běžné výdaje jsou vyšší o 5,4 % (o 56,1 mld. Kč) a kapitálové výdaje nižší o 18,5 % (téměř o 22,0 mld. Kč). K dodržení plánovaného schodku státního rozpočtu na rok 2012 (105,0 mld. Kč) přijala

¹ Rozpočet příjmů z rozpočtu EU je stanoven ve výši 100,9 mld. Kč (rozdíl spočívá v zavedení principu předfinancování).

vláda dne 21. března 2012 usnesení č. 178 týkající se mj. vázání výdajů rozpočtových kapitol ve výši 23,6 mld. Kč. Rozpočtový výbor usnesením č. 258/2012 následně odsouhlasil vázání ve výši 1,5 % nemandatorních výdajů tzv. parlamentních kapitol, a to v o 15,3 mil. Kč nižším objemu, než stanovila vláda. V průběhu 1. pololetí byl **rozpočet výdajů na rok 2012** navýšen o 2 774,2 mil. Kč **na 1 192,5 mld. Kč**. Ve výši 2 469,2 mil. Kč se jedná o souvztažné zvýšení příjmů a výdajů státního rozpočtu na základě zmocnění ministra financí daném § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů, beze změny jeho salda, z toho 2 466,7 mil. Kč představují výdaje na společné programy EU a ČR, které mají být kryty příjmy z rozpočtu Evropské unie přímo nebo prostřednictvím Národního fondu. Podle zmocnění ministra financí v § 2, odst. 2 zákona č. 455/2011 Sb. s určením na transfery na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření byl rozpočet výdajů dále navýšen o 305,0 mil. Kč, které o tuto částku zvyšují plánovaný schodek státního rozpočtu. Povolené překročení výdajů podle § 23 odst. 1, písm. b) rozpočtových pravidel, které není zahrnuto v rozpočtu po změnách a kterým se rovněž změní schodek státního rozpočtu a financující položky, v návaznosti na zákon č. 382/2009 Sb., o státním dluhopisovém programu na částečnou úhradu nákladů spojených s odstraněním následků škod způsobených záplavami a povodněmi v červnu a červenci 2009 a v roce 2010, ve znění zákona č. 180/2010 Sb., a příslušných usnesení vlády činí celkem 436,0 mil. Kč.

Mandatorní výdaje, které stát hradí na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, jsou **ve schváleném státním rozpočtu na rok 2012 zahrnuty** ve výši **690,8 mld. Kč**, tj. 58,1 % z celkových rozpočtovaných výdajů, po snížení rozpočtu mandatorních výdajů v průběhu 1. pololetí o 1,2 mld. Kč jejich podíl klesl více než o 1,2 procentního bodu. Z celku mandatorní sociální výdaje byly rozpočtovány v částce 557,2 mld. Kč, tj. o 4,4 % (o 23,6 mld. Kč) více než srovnatelné výdaje čerpané v roce 2011. Tyto výdaje mají odčerpat 51,4 % plánovaných příjmů schváleného rozpočtu; po úpravě rozpočtu jak na straně příjmů (navýšení téměř o 2,5 mld. Kč), tak na straně mandatorních výdajů (snížení o 678,5 mil. Kč), se podíl mandatorních sociálních výdajů na rozpočtovaných příjmech snížil o 0,2 procentního bodu.

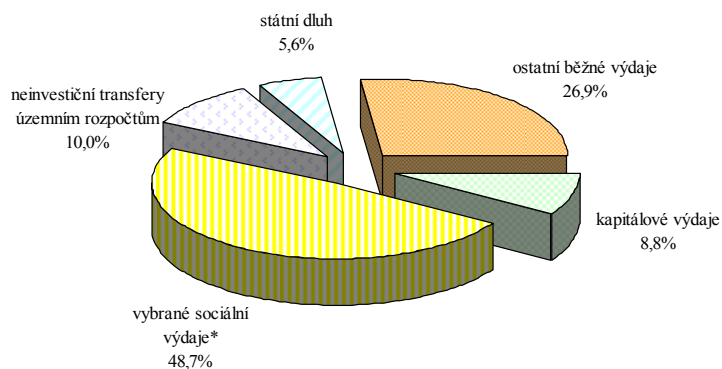
Tabulka č. 4: Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2012 (v mld. Kč)

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	2011		2012				Index skutečnost 2012/2011	Rozdíl skutečnost 2012-2011
	Skutečnost leden-září	% plnění SR za leden-září	Státní rozpočet 2011		Skutečnost leden-září	% plnění SR za leden-září		
			schválený	po změnách k 30.6.2012				
	1	2	3	4	5	5:4	5-1	
VÝDAJE celkem	847,00	70,3	1 189,70	1 192,47	828,56	69,5	97,8	-18,45
běžné výdaje	764,93	70,5	1 092,80	1 085,71	755,57	69,6	98,8	-9,36
z toho:								
platby a ost. platby za provedenou práci a pojistné neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění (VPS)	57,88	64,4	89,02	91,24	58,76	64,4	101,5	0,89
neinvestiční transfery státním fondům	39,62	74,8	52,92	52,92	39,73	75,1	100,3	0,11
neinv. transfery vef. rozpočtům územní úrovně	7,99	19,9	37,72	37,57	8,92	23,7	111,5	0,92
neinv. transfery příspěvkovým a pod. org.	113,83	86,9	106,04	103,76	82,80	79,8	72,7	-31,03
sociální dávky	33,45	60,5	53,35	55,28	36,85	66,7	110,2	3,41
z toho:	333,68	74,8	491,58	491,26	356,17	72,5	106,7	22,49
dávky důchodového pojištění	275,47	75,7	382,51	382,43	281,84	73,7	102,3	6,36
dávky nemocenského pojištění	16,82	76,8	22,86	22,90	14,84	64,8	88,2	-1,98
dávky státní sociální podpory	27,32	71,4	37,91	37,91	26,77	70,6	98,0	-0,55
dávky sociální péče*)			27,52	27,37	20,31	74,2	x	x
podpory v nezaměstnanosti	8,36	58,5	12,48	12,48	6,77	54,3	81,0	-1,59
aktivní politika zaměstnanosti	2,89	45,8	6,10	6,10	1,88	30,9	65,2	-1,01
prostředky na insolventnost	0,31	44,4	0,60	0,60	0,34	57,1	110,1	0,03
odvody do rozpočtu EU	23,82	67,6	35,30	35,30	28,53	80,8	119,7	4,70
kapitola Státní dluh	43,06	59,4	79,41	79,41	46,14	58,1	107,1	3,08
kapitola OSFA	0,07	13,4	0,54	0,54	0,08	15,4	127,6	0,02
kapitálové výdaje	82,07	68,7	96,90	106,77	72,98	68,4	88,9	-9,09

*) dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách - v roce 2011 byly rozpočtovány v rámci neinvestičních transferů územním rozpočtům z kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí a vypláceny příslušnými obecními úřady, od roku 2012 jsou tyto dávky rozpočtovány v rámci sociálních dávek a jejich výplatu převzaly pobočky Úřadu práce ČR

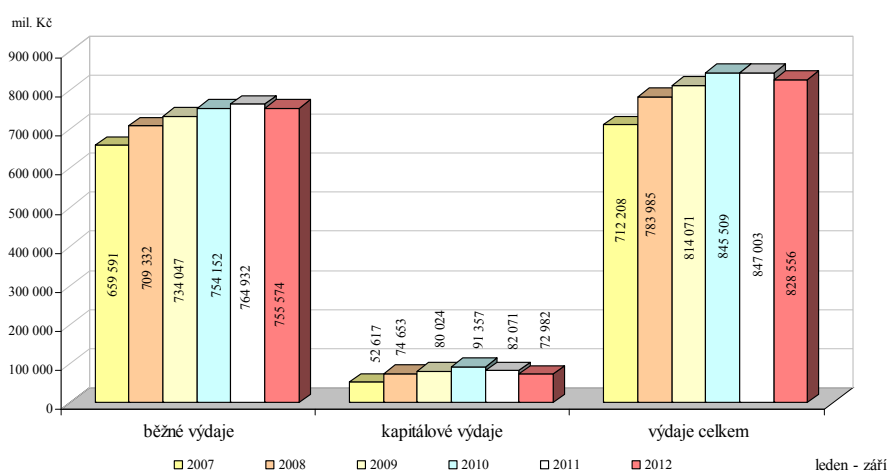
Výdaje za 1. až 3. čtvrtletí 2012 **dosáhly** celkem **828,6 mld. Kč**, tj. 69,5 % rozpočtu po změnách, při meziročním poklesu o 2,2 % (o 18,4 mld. Kč). U běžných výdajů se jednalo o meziroční snížení o 1,2 % (téměř o 9,4 mld. Kč). V roce 2012 dochází k metodické změně rozpočtování dávek pomoci v hmotné nouzi, dávek zdravotně postiženým občanům a příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách (dále „dávky sociální péče“), které již nejsou transferem územně samosprávným celkům, ale staly se součástí rozpočtu sociálních dávek. K objemově největšímu meziročnímu snížení čerpání výdajů došlo u neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (o 31,0 mld. Kč), po korekci změny v čerpání dávek sociální péče došlo ke snížení výdajů, a to téměř o 12,0 mld. Kč, když se změnil systém proplácení záloh na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi – viz dále. Sociální dávky se meziročně zvýšily o 22,5 mld. Kč, po korekci pak o 3,4 mld. Kč - ke zvýšení výdajů došlo u dávek důchodového pojištění (o 6,4 mld. Kč) a dávek sociální péče (o 1,2 mld. Kč), naopak k meziročnímu snížení došlo u výdajů na dávky nemocenského pojištění (o 2,0 mld. Kč), u podpor v nezaměstnanosti (o 1,6 mld. Kč), u dávek státní sociální podpory (o 549,8 mil. Kč). Dále se meziročně zvýšily neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (o 3,4 mld. Kč), odvody do rozpočtu EU (o 4,7 mld. Kč), snížily se výdaje na státní příspěvek na stavební spoření (o 5,4 mld. Kč), atd. Kapitálové výdaje se meziročně snížily celkem o 11,1 % (o 9,1 mld. Kč), z toho např. u investičních transferů státním fondům meziroční pokles činil 9,2 mld. Kč, naopak k meziročnímu navýšení o 2,7 mld. Kč došlo u investičních výdajů na předfinancování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU, atd. Celkem bylo čerpáno o 65,8 mld. Kč pod alikvotou celoročního rozpočtu po změnách. Pro srovnání: v 1. až 3. čtvrtletí 2011 byly výdaje celkem plněny na 70,3 % rozpočtu po změnách, tj. proti jeho příslušné alikvotě o 56,0 mld. Kč méně.

Graf č. 6: Struktura výdajů státního rozpočtu za 1. – 3. čtvrtletí 2012

*viz pozn. pod čarou č.2

Graf č. 7: Čerpání výdajů celkem v 1. – 3. čtvrtletí let 2007 až 2012 (v mil. Kč)

3.1. Běžné výdaje

Běžné výdaje ve výši **755,6 mld. Kč** byly čerpány na 69,5 % rozpočtu po změnách, tj. o 0,94 procentního bodu méně než ve stejném období roku 2011. Meziročně došlo k poklesu těchto výdajů o 1,2 % (o 9,4 mld. Kč); proti rozpočtové alikvotě byly nižší o 58,7 mld. Kč.

Významná část výdajů **403,9 mld. Kč** (48,8 % celkových výdajů, resp. 53,5 % běžných výdajů) představovaly **sociální mandatorní výdaje**². Ve srovnání s 1. až 3. čtvrtletím 2011 se tyto výdaje zvýšily o 0,9 % (o 3,8 mld. Kč); jejich čerpání z celkových výdajů bylo o 1,5 procentního bodu vyšší, resp. z běžných výdajů o 1,1 procentního bodu vyšší, než ve stejném období roku 2011. Kromě valorizace dávek důchodového pojištění a zvýšení životního a existenčního minima ovlivnil rozpočtem stanovenou výši sociálních výdajů státu na rok 2012 a skutečné čerpání finančních prostředků mj. zákon č. 364/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, který převzal, případně upravil či zpřísnil, podmínky pro pobírání dávek, podpor a příplatků v oblasti sociálního zabezpečení stanovené zákonem č. 347/2010 Sb.³.

Sociální dávky⁴ dosáhly celkem **356,2 mld. Kč**, tj. 72,5 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 6,7 % (o 22,5 mld. Kč). Ve státním rozpočtu na rok 2012 jsou zahrnuty ve výši 491,6 mld. Kč, vč. dávek sociální péče, tj. dávek pomoci v hmotné nouzi, dávek zdravotně postiženým občanům a příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, které

² sociální dávky, příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením, platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel, výdaje na insolventnost, státní příspěvek na penzijní připojištění, obligatorní sociálně zdravotní dávky pracovníkům v hornictví, (bez příspěvků na sociální důsledky restrukturalizace v rámci MPO)

³ zákon č. 347/2010 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, byl na návrh vlády projednán a schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ve stavu legislativní nouze, po schválení Senátem a po podpisu prezidentem republiky vstoupil v platnost s účinností od 1.1.2011; na návrh opozičních poslanců byl 14.3.2011 způsob projednávání a tím i platnost tohoto zákona řešen Ústavním soudem s verdiktem, že přijatá opatření zůstanou v platnosti do 31.12.2011 a zákon musí do tohoto data být projednán běžnou legislativní cestou

⁴ dávky důchodového pojištění, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým občanům, příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, podpory v nezaměstnanosti, ostatní dávky včetně zvláštních sociálních dávek příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru

byly v roce 2011, jak již bylo uvedeno, rozpočtovány v rámci neinvestičních transferů územním rozpočtům a vypláceny obecními úřady obcí s rozšířenou působností a pověřenými obecními úřady a které jsou od 1.1.2012 vypláceny krajskými pobočkami Úřadu práce ČR. Schválený rozpočet sociálních dávek je tak o 10,7 % (47,5 mld. Kč) vyšší proti skutečnosti roku 2011. Po korekci počítá státní rozpočet s růstem o 4,7 % (o 22,2 mld. Kč) proti skutečnosti 2011 a meziroční srovnání čerpaných výdajů na tyto dávky představuje navýšení téměř o 1,0 % (o 3,4 mld. Kč). Ke konci roku 2012 se počítá u výdajů na sociální dávky s úsporou 6,3 mld. Kč (vč. 3,0 mld. Kč vázaných prostředků).

Největší objem z celkových sociálních dávek (79,1 %) představovaly výdaje na **dávky důchodového pojištění**, které dosáhly **281,8 mld. Kč**, tj. 73,7 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 2,3 % (o 6,4 mld. Kč). Proti skutečnosti roku 2011 předpokládá schválený rozpočet na rok 2012 (382,5 mld. Kč) růst o 3,9 % (o 14,4 mld. Kč). Od roku 2012 je valorizace důchodů pevně definována zákonem č. 220/2011 Sb.⁵ – od ledna běžného roku se stanoví zvýšení procentní výměry důchodů podle růstu indexu spotřebitelských cen a podle 1/3 růstu reálné mzdy, základní výměra důchodů se stanoví tak, aby odpovídala 9 % průměrné mzdy. Vyhláška č. 286/2011 Sb. v návaznosti na uvedený zákon upravuje pro rok 2012 mj. výši základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu na 2 270 Kč, zvýšení procentní výměry důchodu o 1,6 % procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje, a redukční hranice pro stanovení výpočtového základu. Pro rok 2012 došlo v oblasti důchodového zabezpečení i k dalším změnám, např. platí přísnější pravidla pro výplatu předčasných důchodů, doplňuje se okruh důchodově pojištěných osob, mění se podmínky pro nárok na sirotčí důchod, účastníci odboje a odporu proti komunismu po obdržení osvědčení od Ministerstva obrany mohou za určených podmínek požádat o úpravu důchodu, atd.

Dávky nemocenského pojištění byly vyplaceny ve výši **14,8 mld. Kč**, tj. 64,8 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 11,8 % (téměř o 2,0 mld. Kč). Schválený rozpočet dávek nemocenského pojištění na rok 2012 je stanoven ve výši 22,9 mld. Kč, tj. o 5,2 % (o 1,1 mld. Kč) více, než bylo vyplaceno v roce 2011. Pro rok 2012 je zachována jednotná procentní sazba pro výpočet nemocenského 60 % denního vyměřovacího základu po celou dobu nemoci a poskytování náhrady mzdy (platu) a odměny zaměstnavatelem v prvních 21 dnech trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) s 3denní tzv. karenční dobou – nemocenské se tak vyplácí až od 22. dne trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény).

Dávky státní sociální podpory⁶ byly čerpány v celkové výši **26,8 mld. Kč**, tj. 70,6 % rozpočtu při meziročním poklesu o 2,0 % (o 549,8 mil. Kč). Ve schváleném rozpočtu na rok 2012 jsou stanoveny ve výši 37,9 mld. Kč a proti skutečnosti roku 2011 jsou plánovány v objemu vyšším o 5,0 % (o 1,8 mld. Kč). Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum a neprobíhají jejich automatické valorizace. Rodič si může pružně volit délku čerpání rodičovského příspěvku (do 2, 3 nebo 4 let věku dítěte) a tím i jeho měsíční výši, vyčerpat může maximálně 220 tis. Kč. Nárok na porodné 13 000 Kč se i dále vztahuje na osoby, kterým se narodilo první živé dítě, jestliže žijí

⁵ zákon č. 220/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, řeší především dopady nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 8/07 (publikováno pod č. 135/2010 Sb.), který shledal dosavadní způsob stanovení výpočtového základu, z něhož se vypočítává procentní výměra důchodu, tedy i výše tzv. redukčních hranic, protiústavním. K 30.9.2011 byl zrušen § 15 zákona o důchodovém pojištění, který tento způsob výpočtu stanovil; samotná existence redukčních hranic však zpochybněna nebyla, a tak pro vyjádření zásluhovosti v základním důchodovém pojištění byla mj. uzákoněna pravidla pro stanovení výše redukčních hranic a základní výměry důchodu ve vazbě na průměrnou mzdu.

⁶ přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné

v rodinách s příjmem do 2,4-násobku životního minima rodiny (při narození prvního dítěte při vícečetném porodu, náleží porodné ve výši 19 500 Kč), zůstává zúžen okruh osob, které mají za určených podmínek nárok na pohřebné 5 000 Kč, omezuje se výplata příspěvku na bydlení na 84 měsíce v období posledních 10 kalendářních let (s výjimkou osob starších 70 let a osob se zdravotním postižením). S účinností od 1.1.2012 se nařízením vlády č. 409/2011 mění částka životního a existenčního minima, např. měsíční částka životního minima u jednotlivce se zvyšuje z 3 126 Kč na 3 410 Kč, u osoby, která je považována jako první v pořadí, z 2 880 Kč na 3 140 Kč, atd.; existenční minimum se zvyšuje z 2 020 Kč na 2 200 Kč měsíčně. Závislý na výši životního minima je zejména přídavek na dítě, jako základní dlouhodobá dávka poskytovaná rodinám s dětmi s příjmem do 2,4-násobku životního minima, a to ve třech výších podle věku dítěte.

Podpory v nezaměstnanosti byly vyplaceny v částce **6,8 mld. Kč**, tj. 54,3 % rozpočtu při meziročním poklesu o 19,0 % (téměř o 1,6 mld. Kč). Schválený státní rozpočet stanoví výdaje na tuto dávku pro rok 2012 ve výši 12,5 mld. Kč, tj. o 6,5 % (o 874,8 mil. Kč) méně proti skutečným výdajům v roce 2011. Od ledna 2012 se změnila podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti, resp. byla snížena doba rozhodného období, ve kterém je nutné získat alespoň 12 měsíců doby důchodového pojištění, ze tří na dva roky. Změnily se rovněž podmínky pro vstup do evidence uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR – pokud úřad práce zprostředkuje uchazeči vhodné zaměstnání, ale on je ukončí bez vážného důvodu sám nebo dohodou se zaměstnavatelem, může být na úřadu práce evidován až po uplynutí 6 měsíců, stejně jako ten, komu úřad práce zprostředkuje vhodné zaměstnání a se kterým zaměstnavatel ukončí pracovní poměr z důvodu zvláště hrubého porušení pracovní kázně. Pro uchazeče o zaměstnání, kteří jsou v evidenci Úřadu práce ČR vedeni nepřetržitě déle než jeden rok nebo byli v posledním tříletém období vedeni v evidenci Úřadu práce ČR v součtu déle než rok nebo u nich existuje důvodné podezření na výkon nelegální práce či účelovou evidenci, je primárně nabízena veřejná služba. Pokud ji uchazeč bez vážného důvodu odmítne, je z evidence Úřadu práce ČR vyřazen. Od 1.1.2012 si uchazeč o zaměstnání může sám vybrat rekvalifikační kurz i rekvalifikační zařízení, které však musí mít akreditovaný program (stanoven je maximální limit úhrady ceny, pokud je překročen, rozdíl si hradí sám uchazeč). Nově je upravena definice nelegální práce tak, že její prokazování je snazší a jednoznačnější, zpřísnuje se postih za výkon nelegální práce – maximální částka pokuty se zvyšuje z 10 tis. Kč na 100 tis. Kč, zvyšuje se maximální částka pokuty za umožnění výkonu nelegální práce z 5,0 mil. Kč na 10,0 mil. Kč (minimální výše pokuty činí 250 tis. Kč). Jsou ztíženy podmínky pro nelegální zaměstnávání firmám i nezaměstnaným v evidenci úřadu práce tak, že vytipování uchazečů o zaměstnání dochází v určený čas v běžné pracovní době na kontaktní místa Czech POINT. Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji v souvislosti s hospodářským stavem země.

Tabulka č. 5: Vývoj nezaměstnanosti

	září 2007	září 2008	září 2009	září 2010	září 2011	prosinec 2011	leden 2012	únor 2012	březen 2012	duben 2012	květen 2012	červen 2012	červenec 2012	srpen 2012	září 2012
míra nezaměstnanosti v %	7,3	5,6	7,7	9,7	8,0	8,6	9,1	9,2	8,9	8,4	8,2	8,1	8,3	8,3	8,4
nezaměstnanost v tis. osob	430,5	336,3	448,9	572,8	475,1	508,5	534,1	541,7	525,2	497,3	482,1	474,6	485,6	486,7	493,2
volná pracovní místa v tis.	107,7	151,3	55,4	33,1	39,8	35,8	34,5	36,7	39,9	41,7	43,7	42,8	41,1	42,6	40,1

Zdroj: MPSV

Míra registrované nezaměstnanosti k 30.9.2012 dosáhla **8,4 %**, počet evidovaných nezaměstnaných činil 493,2 tis. osob a počet volných pracovních míst 40,1 tis. Vyšší míra nezaměstnanosti než republikový průměr byla zaznamenána v 47 okresech - nejvyšší v okresech Most 15,8 %, Bruntál 15,6 %, Karviná a Chomutov po 13,9 %, Děčín a Ústí nad Labem po 13,6 %, Hodonín 13,4, atd. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla dosažena

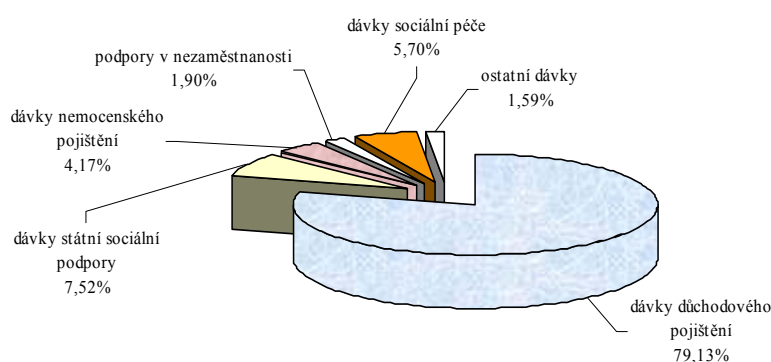
v okresech Praha-východ 3,5 %, Praha a Praha-západ po 4,4 %, Mladá Boleslav 4,8 %, Rokycany 4,9 %, Plzeň-jih 5,1 %, Pelhřimov 5,2 %, atd. Míra registrované nezaměstnanosti žen činila 10,2 % a mužů 7,1 %.

V rámci sociální reformy došlo od ledna 2012 ke zjednodušení systému státem vyplácené podpory zdravotně handicapovaným a sociálně slabým občanům. Dávky, příspěvky a podpory nově vyplácí místo obecních úřadů detašovaná pracoviště Úřadu práce ČR. Zásadní změna se týká osob se zdravotním postižením: byl přijat zcela nový zákon (č. 329/2011 Sb.), který zakotvil změny ve struktuře dávek tak, že z mnoha dílčích dávek vznikly pouze dvě „příspěvek na mobilitu“ a „příspěvek na zvláštní pomůcku“, také se změnil systém posuzování zdravotního stavu osob pro příspěvek na péči i jiných dávek (např. pro příspěvek na mobilitu), když se hodnotí zvládnutí 10 základních životních potřeb. Dále se např. zvýšil měsíční příspěvek na péči pro děti do 18 let z 5 000 Kč na 6 000 Kč, příspěvek na péči v prvním stupni postižení zůstává 800 Kč měsíčně. Pro výplatu nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti jsou ve 2. pololetí 2012 postupně zaváděny tzv. sociální karty (sKarty), které nahrazují průkazy pro zdravotně postižené (TP, ZTP, ZTP/P) a slouží jako karty identifikační a platební.

Dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách byly v 1. až 3. čtvrtletí 2012 čerpány v celkové výši **20,3 mld. Kč**, tj. 74,2 % rozpočtu po změnách, ve srovnání s transfery obcím na tyto dávky ve stejném období roku 2011 došlo k jejich meziročnímu navýšení o 6,5 % (více než o 1,2 mld. Kč). Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2012 jsou tyto výdaje zahrnuty v částce 27,5 mld. Kč, tj. proti skutečnosti 2011 o 8,8 % (o 2,2 mld. Kč) více. Z celku na rozpočet dávek pomoci v hmotné nouzi připadá téměř 5,7 mld. Kč, na rozpočet dávek osobám se zdravotním postižením 2,0 mld. Kč a na rozpočet příspěvku na péči téměř 20,0 mld. Kč.

Ostatní sociální dávky dosáhly celkem **5,7 mld. Kč**. Jedná se zejména o zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru vyplácené ministerstvy obrany, vnitra, spravedlnosti a financí, které jsou ve schváleném rozpočtu zahrnuty v částce 8,3 mld. Kč při navýšení o 5,7 % (441,9 mil. Kč) proti skutečnosti roku 2011.

Graf č. 8: Sociální dávky v 1. – 3. čtvrtletí 2012

Výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**⁷ činily **1,9 mld. Kč**, tj. 30,9 % rozpočtu při meziroční snížení o 54,2 % (o 1,0 mld. Kč). Schválený rozpočet 6,1 mld. Kč (vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládá růst o 59,8 % (o 2,3 mil. Kč) proti skutečnosti 2011.

⁷ výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR)

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele jsou poskytovány podle zákona č. 118/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, na úhradu mezd zaměstnanců místo zaměstnavatele při jeho platební neschopnosti, na odvod pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti, odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění a na odvod daně z příjmu za zaměstnance. V 1. až 3. čtvrtletí 2012 dosáhly tyto výdaje celkem **342,4 mil. Kč**, tj. 57,1 % rozpočtu; meziročně se tyto výdaje zvýšily o 10,1 % (o 31,3 mil. Kč). Ve státním rozpočtu na rok 2012 byly schváleny v částce 600,0 mil. Kč, tj. o 54,2 % (o 210,9 mil. Kč) více než bylo čerpáno v roce 2011.

Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením je poskytován zaměstnavateli zaměstnávajícímu v pracovním poměru více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením. V 1. až 3. čtvrtletí 2012 bylo vyplaceno přes **2,6 mld. Kč**, tj. o 1,6 % (o 42,2 mil. Kč) více než stanovil rozpočet, meziročně se tyto výdaje zvýšily o 10,6 % (o 252,2 mil. Kč). Schválený rozpočet tohoto příspěvku 3,1 mld. Kč je proti skutečnému čerpání v roce 2011 nižší o 5,2 % (o 169,4 mil. Kč).

Nízké čerpání výdajů na **platby, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši 58,8 mld. Kč, tj. 64,4 % rozpočtu, souvisí s posunem účtování těchto prostředků (lednové výdaje jsou vypláceny v únoru, atd.).

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (bez transferů veřejným výzkumným institucím a cizím příspěvkovým organizacím) byly uvolněny ve výši **36,9 mld. Kč**, tj. 66,7 % rozpočtu po změnách. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 10,2 % (o 3,4 mld. Kč). Schválený rozpočet neinvestičních transferů příspěvkovým a podobným organizacím celkem (52,9 mld. Kč) počítá s meziročním snížením proti skutečnosti roku 2011 o 7,5 % (o 4,3 mld. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně byly čerpány v celkovém objemu **48,6 mld. Kč**. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel (tzv. státní pojištěnce), připadlo **39,7 mld. Kč**, tj. 75,1 % rozpočtu při meziročním růstu o 0,3 % (o 108,5 mil. Kč). Státní rozpočet ve výši 52,9 mld. Kč je stanoven přibližně na stejné úrovni jako skutečnost roku 2011. Vláda nezvýšila nařízením vlády vyměřovací základ pro tuto platbu, který tak zůstává v roce 2012 stejný jako v letech 2010 a 2011 ve výši 5 355 Kč, zrovna tak jako z něj odvozená měsíční platba státu v částce 723 Kč za osobu. **Neinvestiční transfery státním fondům** jsou ve schváleném státním rozpočtu na rok 2012 zahrnuty v částce 37,7 mld. Kč, tj. o 27,6 % (o 8,2 mld. Kč) více proti skutečnosti roku 2011. V 1. až 3. čtvrtletí 2012 bylo státním fondům převedeno celkem **8,9 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 23,7 % rozpočtu při meziročním růstu o 11,5 % (o 920,9 mil. Kč).

V rámci běžných výdajů státního rozpočtu bylo **veřejným rozpočtům územní úrovně** převedeno **82,8 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 80,0 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 27,3 % (o 31,0 mld. Kč). Po očištění vlivu dávek sociální péče v roce 2011 meziroční snížení těchto výdajů činilo 12,6 % (o 12,0 mld. Kč), které souviselo zejména s tím, že k 30. září 2012 bylo kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy převedeno pět dvouměsíčních záloh na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi ve výši 63,5 mld. Kč (v minulých letech docházelo u převodů záloh ke čtvrtletním platbám) a dále byly vyplaceny zálohy soukromým školám za tři čtvrtletí roku v objemu 3,0 mld. Kč (ve stejném období roku 2011 byly převedeny zálohy v celkové výši 78,5 mld. Kč, a to regionálnímu školství na celý rok 2011 a soukromému školství na 1. - 3. čtvrtletí).

Státní příspěvek účastníkům penzijního připojištění poskytnutý v 1. až 3. čtvrtletí roku 2012 dosáhl **4,3 mld. Kč**, tj. 68,8 % rozpočtu, při meziročním růstu o 1,9 % (o 81,2 mil. Kč). Schválený státní rozpočet 6,2 mld. Kč počítá s navýšením těchto výdajů proti skutečnosti roku 2011 téměř o 11,0 % (o 612,2 mil. Kč).

Ministerstvo financí na základě žádostí stavebních spořitelen vyplatilo k 30.9.2012 **státní podporu stavebního spoření** ve výši **5,1 mld. Kč**, tj. 85,8 % rozpočtu. V 1. až 3. čtvrtletí 2012 došlo ve výši státní podpory stavebního spoření proti stejnému období roku 2011 k výraznému poklesu (téměř o 5,4 mld. Kč), který souvisel zejména se změnou zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, kterou byla s účinností od 1.1.2011 snížena poskytovaná záloha státní podpory na 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20 000 Kč, tj. maximálně 2 000 Kč (celkový součet záloh státní podpory ke všem smlouvám účastníka v příslušném kalendářním roce nesmí přesáhnout limit 2 000 Kč).

Odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie dosáhly ke konci září 2012 celkem **28,5 mld. Kč**, tj. 80,8 % rozpočtu a o 19,7 % (o 4,7 mld. Kč) více než v 1. až 3. čtvrtletí 2011. Z celku odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU podle daně z přidané hodnoty činily 4,5 mld. Kč a podle hrubého národního produktu 24,0 mld. Kč. Tyto výdaje jsou ve státním rozpočtu na rok 2012 vyčleněny celkovou částkou 35,3 mld. Kč, tj. o 2,8 % (o 1,0 mld. Kč) méně než byla skutečnost roku 2011, kdy došlo k vypořádání finančních vztahů z minulých let ve prospěch EU (dodatečný odvod 5,0 mld. Kč).

Výdaje kapitoly **Státní dluh** (zejména úroky) dosáhly **46,1 mld. Kč**, tj. 58,5 % rozpočtu, tzn. téměř o 1,0 procentního bodu méně než ve stejném období roku 2011. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 7,1 % (o 3,1 mld. Kč). Čerpání v průběhu roku souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

3.2. Kapitálové výdaje

Státní rozpočet na rok 2012 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **96,9 mld. Kč**, což představuje proti schválenému rozpočtu roku 2011 o 7,6 mld. Kč, tj. o 7,3 % méně, proti skutečnosti dosažené v roce 2011 pak o 22,0 mld. Kč, tj. o 18,5 % méně. K meziročnímu poklesu těchto výdajů došlo zejména z důvodu snížení výdajů krytých příjmy z rozpočtu Evropské unie (hlavně v kapitolách Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo vnitra). Naopak např. v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se tyto výdaje oproti roku 2011 zvýšily. Kromě toho dochází k ukončování akcí a ke snížení výdajů v důsledku přijetí úsporných opatření. Strukturu kapitálových výdajů v roce 2012 ovlivnil převod výdajů krytých úvěry od Evropské investiční banky do kapitoly Ministerstvo dopravy (3,7 mld. Kč) a Ministerstvo zemědělství (2,2 mld. Kč). V roce 2011 byly tyto výdaje rozpočtovány v kapitole Státní dluh (5,5 mld. Kč).

Výdaje státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku jsou stanoveny v celkové výši 39,8 mld. Kč (včetně 6,9 mld. Kč souvisejících neinvestičních výdajů), tj. proti schváleného rozpočtu na rok 2011 o 6,6 mld. Kč, resp. o 14,2 % nižší. Do výdajů roku 2012 je zahrnuta i část transferů poskytnutých na financování programů z fondů Evropské unie v celkové výši 12,9 mld. Kč, proti roku 2011 o 7,6 mld. Kč, resp. o 37,2 % nižší, a transferů poskytovaných z finančních mechanismů v celkové výši 393 mil. Kč.

Rozpočet vychází z výdajů na programy vedených v informačním systému programového financování ISPROFIN EDS/SMVS tak, jak byly jednotlivými resorty zpracovány ve vazbě na oznámená „směrná čísla“ kapitol. Ve státním rozpočtu jsou jednotlivé programy rozlišeny počátečním číslem podle data jejich zařazení do programového financování a to tak, že programy začínající číslem 3 byly zahájeny do konce roku 2000, programy začínající číslem 2

byly zahájeny v rozmezí let 2001-2007 a programy začínající číslem 1 jsou programy zahajované od roku 2007 s tím, že dochází k částečnému překrývání s programy začínajícími číslem 2. V informačním systému programového financování ISPROFIN EDS/SMVS jsou Ministerstvem financí sledovány věcné, časové a finanční parametry akcí (projektů) zabezpečujících cíle jednotlivých programů.

Ve státním rozpočtu na rok 2012 je programové financování reprezentováno jedním průřezovým závazným ukazatelem „Výdaje vedené v informačním systému programového financování celkem“. V souvislosti s transformací programového financování byla změněna struktura členění těchto výdajů s tím, že akce v jednotlivých programech jsou rozděleny podle typu na výdaje vedené v EDS (evidenční dotační systém) a v SMVS (správa majetku ve vlastnictví státu) a zároveň jsou jednotlivé programy členěny na krátkodobé akce, střednědobé a střednědobé dokončované akce a dlouhodobé a dlouhodobé dokončované akce. Jmenovitý seznam akcí je uváděn s finančními objemy ve všech letech jejich realizace, resp. jednotlivě v letech do r. 2010, pak rok 2011, 2012, 2013, 2014 a od 1.1.2015 dle údajů uvedených v informačním systému programového financování ISPROFIN EDS/SMVS. Tyto údaje slouží ke sledování rozestavenosti a možnosti státního rozpočtu financovat investiční výstavbu a sledovat výdaje na reprodukci majetku. Z celkových výdajů na programové financování ve výši 39,8 mld. Kč připadá na výdaje v EDS 18,5 mld. Kč a v SMVS 21,3 mld. Kč.

V roce 2012 lze očekávat změny přístupu resortů k reprodukci majetku ve vlastnictví státu, a to směrem k její neinvestiční části, tj. od pořizování nového majetku ke kvalitnější péči o jeho stav a hospodárnějšímu přístupu k pořizování nových investic vzhledem k nižším objemům výdajů.

Z druhového hlediska jsou kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (26,1 mld. Kč), transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (25,2 mld. Kč), transfery příspěvkovým a podobným organizacím (18,1 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku (9,9 mld. Kč), transfery podnikatelským subjektům (7,4 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 96,9 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (28,2 mld. Kč, tj. 29 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu), Ministerstvo pro místní rozvoj (23,1 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (15,2 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (6,9 mld. Kč), Ministerstvo obrany (5,5 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (4,3 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (2,4 mld. Kč), Ministerstvo kultury (2,2 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (2,0 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (1,3 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (1,2 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (1,1 mld. Kč) apod.

K meziročnímu poklesu rozpočtovaných kapitálových výdajů došlo především u kapitoly Státní dluh, u Ministerstva životního prostředí, Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva dopravy, **nárůst** byl vykázán zejména u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zemědělství, u kapitol Všeobecná pokladní správa a Operace státních finančních aktiv, u Ministerstva kultury a Ministerstva obrany.

Z uvedené celkové rozpočtované částky 39,8 mld. Kč určené na financování programů připadá největší část na státní rozpočet, resp. rozpočet kapitol správců programů (26,6 mld. Kč, tj. 66,8 %), část na zdroje z Fondu soudržnosti EU (8,9 mld. Kč), ze strukturálních fondů EU (4,0 mld. Kč), resp. na zdroje z Finančních mechanismů (393 mil. Kč).

Schválený rozpočet kapitálových výdajů byl v průběhu 1. pololetí 2012 rozpočtovými opatřeními zvýšen celkem o 9,9 mld. Kč na 106,8 mld. Kč (úpravy rozpočtu za 3. čtvrtletí

budou známy později). Nejvíce byl rozpočet kapitálových výdajů zvýšen u Ministerstva průmyslu a obchodu – o 6,7 mld. Kč, u Ministerstva financí – o 1,4 mld. Kč, u Ministerstva zemědělství – o 827 mil. Kč, u Ministerstva pro místní rozvoj – o 702 mil. Kč, u Ministerstva vnitra – o 674 mil. Kč a u Ministerstva zdravotnictví – o 631 mil. Kč. Kapitálové výdaje byly v průběhu pololetí navyšovány např. na základě splněných předpokladů daných § 24 odst. 4 rozpočtových pravidel, kdy výdaje byly zvyšovány při souvztažném zvýšení příjmů kapitol v návaznosti na zajištění financování programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, resp. též přesuny z běžných výdajů do investičních výdajů kapitol. U Ministerstva průmyslu a obchodu šlo především o navýšení investičních prostředků ve prospěch transferů podnikatelským subjektům a vysokým školám na podporu podnikání a inovací a na výzkum a vývoj v oblasti průmyslu. Ministerstvu financí byl zvýšen rozpočet kapitálových výdajů především v oblasti územních finančních orgánů na pořízení výpočetní techniky a programového vybavení. Ministerstvu zemědělství byly zvýšeny rozpočtované prostředky především ve prospěch transferů obcím, podnikatelským subjektům a Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu s určením na regulaci zemědělské produkce, organizaci trhu a poskytování podpor, na činnosti související se zásobováním pitnou vodou a odváděním a čištěním odpadních vod. Část prostředků byla převedena z kapitoly Operace státních finančních aktiv na pozemkové úpravy a programy protipovodňových opatření spolufinancovaných z výnosů privatizovaného majetku, na programy vyvolané zánikem věcných břemen na restituovaném majetku apod. U Ministerstva pro místní rozvoj (které je zprostředkovatelem finančních toků z rozpočtu Evropské unie) šlo především o navýšení investičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně, přičemž převážná část navýšení se týkala transferů obcím v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje v rámci prioritních os regionálních operačních programů. Zvýšen byl též rozpočet investičních transferů podnikatelským subjektům a neziskovým a podobným organizacím. U Ministerstva vnitra byl zvýšen rozpočet především na úseku požární ochrany a integrovaného záchranného systému na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. U Ministerstva zdravotnictví šlo nejvíce o zvýšení investičních transferů zřízeným příspěvkovým organizacím na zdravotnické programy a v menší míře též na výzkum a vývoj ve zdravotnictví.

Největší snížení schváleného rozpočtu kapitálových výdajů - o 643 mil. Kč - bylo realizováno u kapitoly Všeobecná pokladní správa a týkalo se převodu prostředků kapitole Ministerstvo financí na zabezpečení investičních potřeb územních finančních orgánů. U Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byl rozpočet snížen o 389 mil. Kč, když ke snížení došlo především u investičních transferů vysokým školám. Snížení u kapitoly Operace státních finančních aktiv ve výši 105 mil. Kč se týkalo především transferů Ministerstvu zemědělství na programy protipovodňových opatření a odstraňování povodňových škod, na pozemkové úpravy, na podporu konkurenceschopnosti agrárně-průmyslového komplexu apod. U ostatních kapitol bylo snížení investičních výdajů realizováno v menším rozsahu.

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech čtvrtletích roku 2012 ve výši **73,0 mld. Kč** představovalo 68,4 % rozpočtu a bylo tak o 7,1 mld. Kč pod úrovní alikvoty rozpočtované hodnoty. Nejvíce investičních prostředků bylo čerpáno na předfinancování programů spolufinancovaných Evropskou unií ze státního rozpočtu (20,2 mld. Kč) a na transfery Státnímu fondu dopravní infrastruktury (16,0 mld. Kč) a Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (4,3 mld. Kč). Meziročně bylo čerpání kapitálových výdajů o 9,1 mld. Kč, tj. o 11,1 % nižší než ve stejném období roku 2011 (s poklesem počítá i rozpočet).

Podrobnější plnění běžných a kapitálových výdajů za 1. až 3. čtvrtletí 2012 bude známo po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce října).